



Vlaams
Parlement

stuk **2315** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 11 februari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de (herziene) Europese overeenkomst
inzake de adoptie van kinderen,
opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008
en ondertekend op 1 december 2008

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de dames Mia De Vits en Marijke Dillen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceyskens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

2315 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4
1.	Achtergrond	4
2.	Vlaamse bevoegdheden en Vlaams beleid	4
3.	Europese overeenkomst	5
4.	Artikelsgewijze toelichting	5
5.	Procedureverloop	9
II.	Bespreking	10
III.	Stemmingen	12
1.	Artikelsgewijze stemming	12
2.	Stemming over het geheel	12

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking behandelde op 4 februari 2014 het ontwerp van decreet houdende instemming met de (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opge maakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER JO VANDEURZEN, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

1. Achtergrond

Minister *Jo Vandeurzen* wijst erop dat adoptie een juridische maatregel is die kinderen in nood de mogelijkheid biedt om op te groeien in een gezin. Hierbij is steeds het subsidiariteitsprincipe van toepassing: interlandelijke adoptie kan maar in laatste instantie, wanneer alle andere mogelijke oplossingen ter plaatse uitgeput zijn.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volle adoptie, waarbij het geadopteerde kind volledig geïntegreerd wordt in de familie, en gewone adoptie waarbij het geadopteerde kind slechts verwant wordt aan de adoptant en de band met de oorspronkelijke familie behouden blijft.

2. Vlaamse bevoegdheden en Vlaams beleid

Het adoptierecht is een gemengde bevoegdheid die deels door de federale staat en deels door de gemeenschappen uitgeoefend wordt. Dat werd vastgelegd in een samenwerkingsakkoord dat op 12 december 2005 werd gesloten. In dat akkoord worden bepaalde procedures inzake de tenuitvoerlegging van de wet in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten die op grond van het internationale recht aan het kind toekomen, verduidelijkt. Tevens wordt het overleg tussen de federale overheid en de gemeenschappen betreffende adoptie gewaarborgd, inzonderheid door de oprichting van een commissie van overleg en opvolging.

Met het decreet van 30 april 2004 tot regeling van de binnenlandse en interlandelijke adoptie van kinderen (*Parl. St.* VI.Parl. 2004-05, nr. 371) en het decreet van 15 juli 2005 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1168) stemde Vlaanderen zijn adoptieregelgeving af op de federale wet van 24 april 2003.

In 2010 werd een Staten-Generaal over interlandelijke adoptie georganiseerd. Met de resultaten daarvan werden beleidsconclusies geformuleerd, waarmee rekening werd gehouden in het nieuwe decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen. Voor de binnenlandse adoptie werd er in 2012 een consultatieronde georganiseerd. De resultaten daarvan zullen aan de basis liggen van een vernieuwd concept inzake binnenlandse adoptie.

Het vermelde decreet houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen werkte een aantal knelpunten uit de vorige regelgeving weg en zorgde voor een aanpassing van de Vlaamse regeling aan de veranderde context waarbinnen interlandelijke adopties tot stand komen. Zo werd er een Steunpunt Adoptie opgericht, waarin expertise en informatie worden gebundeld, waardoor de versnippering van het adoptielandschap wordt tegengegaan.

Hierbij werd ook een proactief kanaalonderzoek geïnstalleerd evenals een vorm van instroombeheer. Het decreet vormde de Vlaamse centrale autoriteit om tot een volwaardige afdeling binnen Kind en Gezin: het Vlaams Centrum voor Adoptie. Bij het Vlaams

Centrum voor Adoptie werd een raadgevend comité opgericht. Het inzagerecht voor geadopteerde personen wordt, zoals in het decreet van 2005, gegeven door de Vlaamse adoptieambtenaar, het hoofd van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

3. Europese overeenkomst

De herziene Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, waar het hier om gaat, werd opgemaakt in het kader van de Raad van Europa. De overeenkomst houdt een herziening in van de Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen die in 1967 opgemaakt werd. Die overeenkomst heeft tot doel de wetten van de lidstaten te harmoniseren en rechtsconflicten te vermijden wanneer door de adoptie het kind van de ene staat naar de andere moet worden overgebracht. Zij behandelt de voorwaarden voor en de wettelijke gevolgen van een adoptie. België ratificeerde die initiële overeenkomst niet.

Sinds het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw hebben heel wat lidstaten van de Raad van Europa onder invloed van de veranderingen op sociaal en juridisch gebied, hun adoptiewetgeving aangepast, waardoor sommige verdragsbepalingen voorbijgestreefd bleken.

Bovendien was het ook belangrijk om de bepalingen van de overeenkomst van 1967 te herbekijken, teneinde deze aan te vullen aan evoluties in het kader van het Verdrag van Den Haag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het vlak van interlandelijke adoptie van 1993.

De voorliggende herziene overeenkomst actualiseert de overeenkomst van 1967. Ze verbetert de procedure voor nationale adoptie, en maakt die procedure transparanter, efficiënter en bestand tegen misbruiken. Op die manier verbetert zij ook de voorwaarden voor internationale adoptie. Hierbij werd rekening gehouden met de ontwikkelingen op sociaal en juridisch vlak en met de bepalingen van het Europees Verdrag inzake de mensenrechten. Essentieel voor een goede adoptiepraktijk is het principe dat in geval van adoptie het belang van het kind moet primeren. De herziene overeenkomst zorgt voor een nadere omschrijving van dat principe en een uitbreiding van het toepassingsgebied.

Op een totaal van 47 lidstaten van de Raad van Europa telt het verdrag momenteel zeven partijen: Denemarken, Finland, Nederland, Noorwegen, Oekraïne, Roemenië en Spanje. België en acht andere staten (Armenië, Hongarije, IJsland, Macedonië, Montenegro, Portugal, Servië en het Verenigd Koninkrijk) hebben het verdrag enkel ondertekend maar nog niet geratificeerd.

4. Artikelsgewijze toelichting van de herziene overeenkomst

Preambule

Minister *Jo Vandeurzen* stipt vervolgens aan dat er in de preambule op wordt gewezen dat de adoptie van kinderen geregeld wordt in de wetgeving van alle lidstaten van de Raad van Europa, maar dat er een verschillende zienswijze is inzake de principes, de procedures en de juridische gevolgen van adoptie.

Er wordt verwezen naar het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind, het Verdrag van Den Haag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het vlak van interlandelijke adoptie, de Aanbeveling 1443 (2000) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa en het witboek van de Raad van Europa. Er wordt erkend dat sommige bepalingen van de Europese overeenkomst van 1967 inzake de adoptie van kinderen voorbijgestreefd zijn en niet meer in overeenstemming zijn met de recht-

spraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ten slotte wordt gesteld dat het hoger belang van het kind altijd voorop moet staan.

Artikelen

Artikel 1 stelt dat de overeenkomst betrekking heeft op de adoptie van een kind dat op het ogenblik van de adoptieaanvraag de leeftijd van achttien jaar nog niet bereikt heeft, niet gehuwd (geweest) is, geen samenlevingscontract gesloten heeft en niet meerderjarig is. In de meeste lidstaten van de Raad van Europa is achttien jaar de leeftijd van meerderjarigheid. Die leeftijd is ook in overeenstemming met het Verdrag inzake de rechten van het kind.

De overeenkomst heeft enkel betrekking op adopties die een afstammingsband tot stand brengen. De vaststelling van een afstammingsband vormt een essentieel element van het juridische systeem inzake adoptie.

Artikel 2 verplicht elke verdragsluitende staat zijn wetgeving aan te passen aan de bepalingen van de overeenkomst. De getroffen maatregelen moeten worden meegedeeld aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Volgens artikel 3 is de adoptie slechts geldig als zij verleend wordt door een rechtbank of een bevoegde administratieve overheid. Die bepaling moet beletten dat een kind geadopteerd wordt zonder tussenkomst van een overheidsdienst. Op die manier wordt verzekerd dat de adoptie gebeurt in het belang van het kind. De overheidsdienst in kwestie moet nagaan of al de noodzakelijke voorwaarden vervuld zijn.

Artikel 4 bepaalt dat de bevoegde overheid adoptie slechts kan verlenen als ze ervan overtuigd is dat de adoptie in overeenstemming is met het hoger belang van het kind. De bevoegde overheid moet er in elk geval voor zorgen dat de adoptie het kind een stabiele en harmonieuze thuis biedt.

Artikel 5 verleent adoptie slechts als er minstens de toestemming is van:

- de moeder en de vader, of, indien zij geen toestemming kunnen geven, van een persoon of een instelling die in hun plaats toestemming verleent;
- het betrokken kind indien het volgens de wetgeving beschikt over een voldoende onderscheidingsvermogen. Het kind voldoet aan die voorwaarde wanneer het een door de wet bepaalde leeftijd bereikt heeft die niet hoger dan veertien jaar is;
- de echtgenote of de geregistreerde partner van de adoptant.

De vermelding van “minstens” laat een verdragsluitende staat toe de toestemming van andere personen te vragen. De identiteit van de adoptant kan geheimgehouden worden voor de natuurlijke ouders. Het terugtrekken van een toestemming wordt door de overeenkomst overgelaten aan de verdragsluitende staten.

De personen die toestemming geven moeten begeleid en geïnformeerd worden over de gevolgen van hun toestemming, vooral wat het behoud of het verbreken van de banden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie betreft. Die toestemming moet schriftelijk, zonder dwang gegeven en geregistreerd worden. De bevoegde overheid kan een toestemming of een weigering om toestemming te verlenen, niet naast zich neerleggen, tenzij wegens uitzonderlijke redenen die bepaald zijn in de wetgeving.

Indien de vader of de moeder niet de ouderlijke verantwoordelijkheid over het kind heeft of niet het recht heeft toestemming te geven, kan de wetgeving voorzien dat hun toestem-

ming niet vereist is. De toestemming van de moeder is slechts geldig indien zij gegeven is na de geboorte van het kind en na verloop van minimum zes weken. Indien geen termijn nader bepaald is, wordt het tijdstip waarop de moeder voldoende hersteld is van de gevolgen van de bevalling in aanmerking genomen.

Artikel 6 voorziet in het raadplegen van het kind indien zijn of haar toestemming niet vereist is. In de mate van het mogelijke wordt rekening gehouden met zijn of haar mening en wensen. Die raadpleging kan weggelaten worden indien ze in strijd is met het hoger belang van het kind.

Artikel 7 beschrijft de voorwaarden voor adoptie. De wetgeving laat adoptie slechts toe door twee personen van verschillend geslacht die gehuwd zijn of een samenlevingscontract gesloten hebben of door één persoon. De verdragsluitende staten kunnen het toepassingsgebied van de overeenkomst uitbreiden naar homoseksuele koppels die gehuwd zijn of een samenlevingscontract gesloten hebben of naar heteroseksuele en homoseksuele koppels die samenleven binnen een vaste relatie.

Artikel 8 bepaalt dat een geadopteerd kind slechts opnieuw kan geadopteerd worden als het een geadopteerd kind is van de echtgenoot of de geregistreerde partner van de adoptant, de vorige adoptant overleden is, de vorige adoptie nietig verklaard werd, geëindigd is of ten einde loopt of als een nieuwe adoptie verantwoord is wegens ernstige redenen en de wetgeving niet toelaat dat de vorige adoptie ontbonden wordt.

Het principe is dat een kind slechts tot één adoptiefamilie kan behoren. De hier opgesomde gevallen zijn uitzonderingen op die regel.

Artikel 9 legt de minimumleeftijd van de adoptant vast. Een kind kan slechts geadopteerd worden indien de adoptant de door de wetgever voorgeschreven minimumleeftijd bereikt heeft. Die minimumleeftijd mag niet lager dan achttien jaar en niet hoger dan dertig jaar liggen. Er moet een redelijk leeftijdsverschil bestaan – bij voorkeur minstens zestien jaar – tussen de adoptant en het kind. In het belang van het kind kan de wetgeving voorzien dat deze bepalingen niet van toepassing zijn als de adoptant de echtgenoot of de geregistreerde partner van de vader of de moeder van het kind is of in uitzonderlijke gevallen.

De nationale wetgeving kan een hogere minimumleeftijd dan achttien jaar voorschrijven, maar die mag dertig jaar niet overschrijden. Artikel 345 van het Belgische Burgerlijk Wetboek bepaalt dat adoptanten de leeftijd van vijfentwintig jaar moeten bereikt hebben en minstens vijftien jaar ouder zijn dan de geadopteerde. Het volstaat evenwel de leeftijd van achttien jaar bereikt te hebben en tenminste tien jaar ouder te zijn wanneer het gaat om een afstamming in de eerste graad of om een geadopteerde van de echtgenoot of van de samenwonende partner van de adoptant.

Van de vereisten inzake minimumleeftijd en leeftijdsverschil kan slechts afgeweken worden in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer dit in het belang van het kind is, bijvoorbeeld de eerdere adoptie van jongere broers of zussen.

Volgens artikel 10 kan de bevoegde overheid een adoptie slechts verlenen na een onderzoek van de adoptant, het kind en zijn of haar familie. Er wordt vastgelegd waarop dit onderzoek zich onder andere moet toespitsen. Het onderzoek moet aangepast zijn aan de omstandigheden. De onderzoeksresultaten moeten behandeld worden met inachtneming van de regels inzake vertrouwelijkheid en bescherming van persoonlijke gegevens. Het onderzoek wordt bij voorkeur toevertrouwd aan maatschappelijke werkers.

De verdragsbepalingen doen geen afbreuk aan de mogelijkheid of de verplichting van de bevoegde overheid om informatie of bewijsmateriaal te verzamelen. Het onderzoek moet gebeuren vooraleer het kind toevertrouwd wordt aan de zorgen van de potentiële adoptant.

Artikel 11 beschrijft de gevolgen van een adoptie. Het kind wordt een volwaardig lid van het gezin van de adoptanten en het krijgt dezelfde rechten en plichten als de kinderen van de adoptanten. De adoptanten krijgen de ouderlijke verantwoordelijkheid over het kind. De adoptie maakt een einde aan de bestaande juridische band tussen het kind en diens vader, moeder en familie. De partner van de adoptant behoudt evenwel zijn rechten en plichten indien de geadopteerde zijn kind is. Inzake de verbreking van de bestaande juridische banden kunnen de verdragsluitende staten in uitzonderingen voorzien voor de familienaam van het kind en de toestemming om te trouwen of een partnerschapsovereenkomst te sluiten.

Het voorliggende verdrag heeft hoofdzakelijk betrekking op volledige adoptie, waarbij alle banden met de oorspronkelijke familie verbroken worden, maar het belet verdragsluitende staten niet verder eenvoudige adoptie te gebruiken.

Volgens artikel 12 moeten de verdragsluitende staten het verwerven van de nationaliteit vergemakkelijken. Het verlies van de nationaliteit als gevolg van adoptie is ondergeschikt aan het bezit of het verwerven van een andere nationaliteit.

Artikel 13 verbiedt een beperking van het aantal te adopteren kinderen en de weigering van een adoptie omdat de adoptant een kind heeft of kan hebben.

Artikel 14 stelt dat een adoptie slechts kan herroepen of nietig verklaard worden door een beslissing van de bevoegde overheid. Ook hier moet het hoger belang van het kind primeren op alle andere overwegingen. Zolang het kind de meerderjarigheid niet bereikt heeft, kan de adoptie slechts herroepen worden wegens ernstige redenen. Een verdragsluitende staat wordt niet verplicht herroeping te voorzien in zijn nationale wetgeving.

Artikel 15 behandelt de vraag om inlichtingen aan een andere verdragsluitende staat. Elke staat moet een nationale autoriteit aanduiden aan wie de vragen moeten worden gericht.

Artikel 16 bepaalt dat de adoptieprocedure geschorst wordt wanneer een procedure loopt inzake het bepalen van het vaderschap of het moederschap door de vermeende biologische vader of moeder. Dit mechanisme geeft de biologische ouders de mogelijkheid hun toestemming te geven voor adoptie indien het ouderschap vastgesteld is. Het verplicht de verdragsluitende staten die de procedure voor het bepalen van het moederschap niet kennen, nochtans niet haar in te voeren in hun rechtelijk systeem.

Artikel 17 verbiedt financieel of ander gewin in geval van adoptie. De terugbetaling van directe en indirecte kosten en uitgaven en een redelijke vergoeding voor bewezen diensten, is wel toegelaten.

Artikel 18 verleent de verdragsluitende staten de toestemming om meer gunstige bepalingen toe te passen ten voordele van een geadopteerd kind.

Artikel 19 geeft de verdragsluitende staten de vrijheid om te eisen dat een kind tijdens een voldoende lange periode toevertrouwd wordt aan de zorgen van de adoptant, vooraleer een uitspraak gedaan wordt over de adoptieaanvraag. Ook hier moet het hoger belang van het kind voorrang krijgen op elke andere overweging.

Volgens artikel 20 moet de overheid waken over de bevordering en de werking van diensten die instaan voor raadgeving aan en begeleiding van adoptanten en geadopteerde kinderen.

Artikel 21 legt de verdragsluitende staten op om in een aangepaste vorming te voorzien voor de maatschappelijke werkers die met adoptie te maken hebben.

Artikel 22 maakt het mogelijk dat maatregelen getroffen worden om een adoptie te laten plaatsvinden, zonder dat aan de familie van het kind de identiteit van de adoptant meegegeeld wordt, en om te eisen of toe te laten dat de adoptieprocedure achter gesloten deuren verloopt. Een geadopteerd kind heeft toegang tot de informatie over zijn afkomst die door de bevoegde overheid bijgehouden wordt. De adoptant en het geadopteerde kind kunnen uittreksels uit officiële akten bekomen die de geboortedatum en -plaats van het kind bevatten, maar niet noodzakelijk de adoptie noch de identiteit van de natuurlijke ouders prijsgeven. De informatie wordt minstens vijftig jaar bewaard. Er moet een evenwicht gezocht worden tussen het recht van het kind om zijn afkomst te kennen, en het recht van de natuurlijke ouder om anoniem te blijven. Een bevoegde overheid krijgt de opdracht dit delicate onderwerp te behandelen.

De slotbepalingen, vanaf artikel 23, regelen onder andere de verhouding tussen de overeenkomst van 1967 en de voorliggende vervangende overeenkomst, de ondertekening, de bekrachtiging en de inwerkingtreding van de overeenkomst, de toetreding ertoe en de territoriale toepassing ervan.

5. Procedureverloop

Tijdens zijn vergadering van 21 april 2008 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), een adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), zijn goedkeuring gehecht aan het gemengde karakter en de ondertekeningsformule. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden bevoegd geacht. De ICBB heeft op 9 juli 2008 het verslag van de werkgroep goedgekeurd.

De overeenkomst werd opengesteld voor ondertekening in Straatsburg op 27 november 2008 ter gelegenheid van de bijzondere vergadering van het Comité van Ministers waarop Spanje het voorzitterschap overnam van Zweden. België ondertekende de overeenkomst op 1 december 2008. Het verdrag is op 1 september 2011 in werking getreden nadat drie staten het hadden geratificeerd.

De Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG) en de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) brachten gezamenlijk advies uit op 11 juli 2013. De adviesraden wijzen erop dat de voorliggende overeenkomst van toepassing zal zijn op de binnenlandse adopties in België en op internationale adopties van kinderen uit niet-partijen bij het Verdrag van Den Haag. De SAR WGG en de SARiV zijn van mening dat België een modern adoptierecht heeft en dat de aandacht dient uit te gaan naar de coördinatie van de bepalingen van voorliggende overeenkomst met de bestaande wetgeving. Ze wijzen immers op een aantal mogelijke problemen met artikel 1 inzake het materieel werkingsveld, artikel 7, lid 2, en artikel 19. Beide raden hopen dat er een ernstig onderzoek naar deze bepalingen werd gevoerd.

Wat het materieel werkingsveld betreft, volgt uit artikel 1 dat enkel de adoptie van minderjarigen wordt beoogd, met uitsluiting van onder meer personen die een geregistreerd partnerschap, een samenlevingscontract dus, hebben aangegaan. In theorie is dit een strengere beoordeling van een minderjarige, het Burgerlijk Wetboek spreekt enkel over een persoon

van minder dan achttien jaar. In de praktijk zal de uitsluiting van personen die gehuwd zijn of een samenlevingscontract hebben gesloten geen of amper verschil maken, aangezien men in België achttien moet zijn om te trouwen of wettelijk te gaan samenwonen. De jeugdrechtbank heeft wel de mogelijkheid om, als er ernstige redenen zijn, van deze leeftijdsbeperking af te stappen.

Artikel 7, lid 2, biedt de staten die dat wensen slechts de mogelijkheid de draagwijdte van de herziene overeenkomst uit te breiden tot adoptie door koppels van hetzelfde geslacht die gehuwd zijn of geregistreerde partners zijn. In het Belgisch recht is dit inmiddels de gangbare praktijk. Doordat de overeenkomst de mogelijkheid laat om adoptie toe te staan door personen van hetzelfde geslacht, voldoet de bestaande regelgeving aan deze bepaling.

Artikel 19 staat de verdragspartijen toe om een proefperiode in te voeren voor de adoptie. Het Verdrag van Den Haag bepaalt echter uitdrukkelijk dat er geen voorafgaand contact tussen de adoptant(en) en de geadopteerde mag zijn. Deze bepaling stelt geen problemen, bij elke interlandelijke adoptie moet er immers rekening gehouden worden met de wetgeving van de twee betrokken landen. Bij elke nieuwe samenwerking wordt dan ook nagekeken of onze wetgeving gevolgd kan worden. Deze bepaling laat de invoering van een proefperiode ook enkel toe, het is geen verplichting voor de staten.

De raden merken evenwel ook op dat de federale staat, bevoegd voor de burgerrechtelijke aspecten van de adoptie, reeds heeft ingestemd met de herziene overeenkomst bij wet van 5 juli 2012. De SAR WGG vindt het positief dat er in de voorliggende overeenkomst veel beoordelingsmarge wordt gelaten. Dit biedt de betrokken instanties op het terrein de ruimte om maatwerk te leveren. Ten slotte is de SAR WGG het eens met het principe dat de vader van het (buitenechtelijke) kind zijn toestemming tot adoptie moet geven hoewel dit in de praktijk vaak moeilijk te realiseren zal zijn.

De adviesraden verklaren zich akkoord met het voorontwerp van decreet indien de bepalingen uit de herziene overeenkomst geen problemen vormen voor de bestaande wetgeving. Dit is niet het geval.

De Raad van State formuleerde geen opmerkingen in zijn advies.

II. BESPREKING

Mevrouw *Mia De Vits* merkt op dat in artikel 21 wordt gesteld dat “de staten die partij zijn, (ervoor) zorgen (...) dat de maatschappelijk werkers die de adoptie behandelen een passende opleiding krijgen met betrekking tot de sociale en juridische aspecten van de adoptie”. Dat punt zal zeker moeten worden meegenomen bij de uitvoering in België, want daar is nog werk aan de winkel.

De heer *Marc Hendrickx* hoopt dat met deze herziene overeenkomst de deur wordt gesloten voor wantoestanden, want die hebben toch lange tijd bestaan in deze sector. De minister heeft bij herhaling en terecht gesteld dat het belang van het kind moet primeren. Het steunpunt kan de expertise bundelen, de procedure is verfijnd, meer toezicht van de overheid: dat alles moet de garantie bieden dat er komaf wordt gemaakt met misstanden.

De heer *Ward Kennes* vraagt of een lijst beschikbaar is van de landen waarop deze overeenkomst betrekking zal hebben. Bij het Verdrag van Den Haag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het vlak van interlandelijke adoptie waren immers heel wat landen partij. Beantwoordt deze overeenkomst aan een reële nood, of gaat het veeleer om het opvangen van een theoretisch probleem?

Mevrouw *Ariane Van den Berghe*, Vlaams adoptieambtenaar, zegt dat er in Vlaanderen inderdaad geen opleiding is voor adoptiepraktijk. Daar wordt echter op twee manieren invulling aan gegeven. Sinds het nieuwe decreet over interlandelijke adoptie is het een opdracht van het Steunpunt Adoptie om ervoor te zorgen dat iedereen die in de adoptie-sector werkzaam is, voldoende ondersteund en gevormd wordt. Voorts zijn er bij de erkenningsbepalingen van zowel de adoptiediensten, als het steunpunt en de diensten voor maatschappelijk onderzoek, bepalingen opgenomen inzake de vorming – ook de voortdurende vorming – van hun personeelsleden. Het is natuurlijk wel belangrijk dat er blijvend op wordt toegezien dat de vorming en de expertise up-to-date zijn.

Het klopt dat wanneer adoptie ongereguleerd gebeurt, er nogal eens wantoestanden voorkomen. In België is sinds de ratificatie van het Verdrag van Den Haag in 2005 de wetgeving aanzienlijk verstrengd. Individuele of vrije adopties zijn niet meer toegelaten en elke adoptie verloopt sindsdien onder het toezicht van een bevoegde Centrale Autoriteit. De mogelijkheden voor flagrant misbruik zijn aldus zeer aanzienlijk ingeperkt. Adoptiediensten mogen ook niet zomaar in eender welk land actief zijn. Als ze een bepaalde samenwerking willen opzetten, moeten ze voorafgaand een inlichtingendossier indienen bij het Vlaams Centrum voor Adoptie, waarin zeer uitgebreid wordt beschreven hoe er zal worden gewerkt, met welke personen, via welke kanalen, wat de bevoegde overheid is enzovoort. In de mate van het mogelijke wordt er ook telkens ter plaatse gegaan om een en ander aan de praktijk te toetsen.

De overeenkomst is alleen van toepassing in de landen die het verdrag hebben ondertekend en geratificeerd. Dat zijn allemaal Europese landen. Tussen Europese landen gebeuren er overigens weinig of geen interlandelijke adopties. De West-Europese landen zijn zowat allemaal ontvangende landen. In de Vlaamse Gemeenschap zijn er beperkte samenwerkingen met Portugal en Polen, maar die vallen evenzeer onder de bevoegdheid van het Verdrag van Den Haag. Dat verdrag is eigenlijk het grote overkoepelende kader dat de praktijk regelt tussen de bij de adoptie betrokken landen. De voorliggende overeenkomst van de Raad van Europa is veeleer vergelijkbaar met bijvoorbeeld het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens: bij dergelijke overeenkomsten gaat het om het uitwerken van een aantal minimumstandaarden binnen Europa. Het Verdrag van Den Haag laat de lidstaten behoorlijk veel vrijheid voor de wijze van implementatie. In België is er een zeer gecontroleerde adoptiepraktijk, waarbij de overheid in elke procedure betrokken is. Dat is echter nog niet in alle Europese landen het geval. Door deze overeenkomst worden strengere minimumnormen opgelegd voor de Europese landen. In België moet de wetgeving niet worden aangepast.

Mevrouw *Marijke Dillen* stipt aan dat hier geen traditie bestaat van op adoptie gerichte opleidingen. Het Steunpunt Adoptie heeft via decreet de opdracht gekregen om voor opleiding te zorgen, maar wat heeft dit in de praktijk al opgeleverd? Wat is er op het terrein al aanwezig en hoe is de regionale spreiding? Van kandidaat-adoptieouders uit West-Vlaanderen kan bijvoorbeeld toch moeilijk worden verwacht in Limburg een opleiding te gaan volgen.

Mevrouw *Ariane Van den Berghe* antwoordt dat de opleiding van de mensen die in de sector zelf werken, gaandeweg verder vorm krijgt. Zo wordt er dit voorjaar nog een volledige vormingsdag georganiseerd rond 'special needs'. Het is inderdaad niet de bedoeling kandidaat-adoptanten het hele land te laten doorkruisen. Het Steunpunt Adoptie organiseert op verschillende locaties, verspreid over Vlaanderen, infosessies en voorbereidingsmomenten.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1 en 2 van het ontwerp van decreet worden eenparig aangenomen met 10 stemmen.

2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet houdende instemming met de (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008, wordt eveneens eenparig aangenomen met 10 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Mia DE VITS
Marijke DILLEN,
verslaggevers